

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การจัดทำฐานข้อมูลสถิติเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่
ให้ตอบโจทย์ประชาชน

จัดทำโดย นางธิดา ชัยเดชอัครกุล
รหัส 9847

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การจัดทำฐานข้อมูลสถิติเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่ ให้ตอบโจทย์ประชาชน

จัดทำโดย นางธิดา ชัยเดชอัครกุล
รหัส 9847

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
นักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

ลงชื่อ.....

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาเรื่อง “การจัดทำฐานข้อมูลสถิติเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่ ให้ตอบโจทย์ประชาชน” ผู้ศึกษาได้เสนอประเด็นนี้มุ่งหวังว่า ข้อมูลสถิติที่มีอยู่มากมาย จะต้องมีการรวบรวมและจำแนกประเภทของข้อมูลให้เป็นระเบียบ แบบมีโครงสร้างในลักษณะฐานข้อมูลสถิติที่จะอำนวยความสะดวก และความพร้อมใช้ ด้วยระบบสถิติประเทศไทยเป็นแบบกระจายงาน (Decentralized Statistical System) ที่มีสำนักงานสถิติแห่งชาติทำหน้าที่เป็นหน่วยสถิติกลางของประเทศ และมีหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมากที่ผลิตสถิติซึ่งได้จากการบริหารงาน งานทะเบียน และจากความต้องการเฉพาะของหน่วยงาน ทำให้มีข้อมูลสถิติจำนวนมากเกิดขึ้นกระจายอยู่กับหน่วยงานเจ้าของข้อมูลนั้น ๆ นอกจากนี้แล้วยังพบปัญหาที่ข้อมูลในเรื่องเดียวกัน ยังมีความคลาดเคลื่อน นิยามไม่เหมือนกัน ข้อมูลไม่ตรงกัน ทำให้ไม่มั่นใจว่าข้อมูลใดถูกต้องที่จะนำไปใช้ในการบริหารงานได้ ดังนั้น จึงต้องมีการจัดทำฐานข้อมูลสถิติที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง และจัดประเภทข้อมูล มีคำอธิบายรายละเอียดของรายการข้อมูล เพื่อความสะดวกพร้อมใช้ และถือเป็นโอกาสสำคัญที่จะนำเอาข้อมูลและสถิติเหล่านั้นที่มีอยู่มากมายมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

การจัดทำฐานข้อมูลสถิติที่ลงลึกถึงระดับพื้นที่และชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเพื่อการบริหารงานโดยอาศัยข้อมูลสถิติ ความถูกต้อง การวัดผล ระบุปัญหาที่ชัดเจน และการตรวจสอบด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ทราบทิศทางไปสู่การกำหนดนโยบายที่ตรงเป้าหมายตามแผนพัฒนาพื้นที่หรือท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด สู่การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจากพื้นที่ขึ้นไปในลักษณะล่างขึ้นบน (Bottom Up) โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

ประการแรก ช่วยให้สามารถรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลจำนวนมากในลักษณะที่มีโครงสร้างทำให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ เพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานในพื้นที่

ประการที่สอง ฐานข้อมูลสถิติช่วยให้สามารถสร้างสถิติที่แม่นยำและเชื่อถือได้ ด้วยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ สามารถใช้ข้อมูลนี้เพื่อคำนวณ การวัดต่าง ๆ เช่น ค่าเฉลี่ย เปอร์เซนต์ สหสัมพันธ์และแนวโน้ม สถิติเหล่านี้ให้ข้อมูลที่มีค่าสำหรับการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และการวางแผนในด้านต่าง ๆ

ประการที่สาม ฐานข้อมูลสถิติยังช่วยอำนวยความสะดวกในการติดตามและประเมินความคืบหน้าและผลลัพธ์ ด้วยการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย (Update) และบำรุงรักษาฐานข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มเมื่อเวลาผ่านไป

ฐานข้อมูลสถิติที่จำเป็นต่อการบริหารงานเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลจากทะเบียน (ข้อมูลทุติยภูมิ) สำนักงานสถิติแห่งชาติรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ จำแนกตามกระทรวง เช่น

- 1.1 กระทรวงมหาดไทย
- 1.2 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 1.3 กระทรวงสาธารณสุข
- 1.4 กระทรวงศึกษาธิการ
- 1.5 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.6 กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

2. ข้อมูลจากการสำรวจ (ข้อมูลปฐมภูมิ) เป็นข้อมูลที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินการสำรวจไว้ เช่น

- 2.1 ข้อมูลจากการสำรวจความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) ของสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดต่าง ๆ
- 2.2 ข้อมูลจากการสำรวจความเดือดร้อนและความต้องการของชุมชน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ
- 2.3 ข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น และสำคัญต่อการแก้ไขปัญหา และพัฒนาในพื้นที่

การมีข้อมูลที่ตีเปรียบเทียบมีเข็มทิศในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น เพื่อการจัดทำฐานข้อมูลสถิติให้มีประสิทธิภาพจึงยึดหลักคุณสมบัติข้อมูลที่ดี ของสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นสำคัญ และดำเนินการตามกระบวนการทางสถิติ ตามแบบจำลองทั่วไปสำหรับกระบวนการทางสถิติ (Generic Statistical Business Process Model: GSBPM) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นตามมาตรฐานทางสถิติ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานระหว่างประเทศและหน่วยงานในหลายประเทศว่าเป็นแบบจำลองที่สามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผนการทำงาน การบริหารจัดการคุณภาพและการติดตามผลการดำเนินงานสถิติอย่างเป็นระบบ อ้างอิงตาม Generic Statistical Business Process Model Version 5.1 โดยคณะกรรมการการเศรษฐกิจแห่งสหประชาชาติสำหรับยุโรป (The United Nations Economic Commission for Europe: UNECE) ถึงแม้ว่าในหลักการ GSBPM จะให้มีการดำเนินงานตามลำดับ เป็นขั้นตอนชัดเจนทั้งหมด 8 ขั้นตอน แต่ในการนำไปใช้จริงอาจมีลำดับขั้นตอนที่แตกต่างกัน บางขั้นตอนอาจต้องดำเนินงานร่วมกัน บางขั้นตอนอาจต้องย้อนกลับไปดำเนินการซ้ำ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลเรื่อง “การจัดทำฐานข้อมูลสถิติเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่ให้ตอบโจทย์ประชาชน” เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม (นบส.) รุ่นที่ 98 สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์เชิดศักดิ์ สันติวรวุฒิ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม GP 02 อาจารย์จุฬา สุขมานพ และอาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ทำให้รายงานการศึกษาสำเร็จอย่างสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่งานอย่างแท้จริง ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณ ดร.ปิยนุช วุฒิสอน ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นอย่างสูงที่ได้มอบโอกาสให้ได้เข้ารับการอบรมในครั้งนี้ เพื่อนำวิชาการและเจ้าหน้าที่สำนักงานสถิติแห่งชาติที่ได้ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนข้อมูล ตลอดจนแนวคิดต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการฝึกอบรมอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณวิทยากรในหลักสูตรทุกท่าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยนบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ที่ทุ่มเทความรู้ กำลังกาย กำลังใจ และเวลา ทำให้การอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และคุณธรรม (นบส. 1) รุ่น 98 ทุกท่าน สำหรับมีคุณภาพโดยเฉพาะเพื่อนสมาชิก GP 02 ที่ได้ร่วมกิจกรรมและเป็นกำลังใจให้กันตลอด ทั้งในและนอกเวลาการฝึกอบรม

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการศึกษานี้ จะเป็นยกระดับการให้บริการ และส่งเสริมการนำข้อมูลสถิติและสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ให้กับทุกภาคส่วน

จิรดา ชัยเดชอัครกุล

16 สิงหาคม 2566

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ญ
1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	1
1.1 การวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	1
1.2 ตำแหน่งรองอธิบดีที่เป็นเป้าหมาย	13
1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	15
2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	16
2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา	16
2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย	21
2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ	31
3. แผนพัฒนาตนเอง	32
3.1 การวิเคราะห์ตนเอง	32
3.2 การวางแผนพัฒนาตนเอง	32
3.3 ผลการพัฒนาตนเอง	40
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	42
ประวัติผู้เขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	43

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ประเด็นความเดือนร้อนของประชาชน	19
ตารางที่ 2 ความต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือ	19

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 ลักษณะข้อมูลที่ดี	22
ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการดำเนินงาน	23
ภาพที่ 3 แบบจำลองทั่วไปสำหรับกระบวนการทางสถิติ : GSBPM	24
ภาพที่ 4 แนวทางการจัดทำฐานข้อมูลสถิติเพื่อการบริหารงานในพื้นที่	29
ภาพที่ 5 การนำเสนอด้วยแผนที่ (Map visualization)	30

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ข้อมูลสถิติ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่เก็บรวบรวมมาจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นตัวเลขหรือตัวอักษร

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงหรือมี การประมวล หรือวิเคราะห์ผลสรุปได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กัน มีความหมาย มีคุณค่าเพิ่มขึ้นและมีวัตถุประสงค์ในการใช้งาน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ข้อมูลเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่ หมายถึง ข้อมูลเพื่อการบริหารงานในระดับจังหวัด ที่ลงลึกถึงระดับอำเภอ ตำบล ชุมชน/หมู่บ้าน

1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา

การจัดทำฐานข้อมูลสถิติเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่ ให้ตอบโจทย์ประชาชน

ผู้ศึกษาได้เสนอประเด็นการศึกษานี้มุ่งหวังว่า ข้อมูลสถิติที่มีอยู่มากมาย จะต้องมีการรวบรวมและจำแนกประเภทของข้อมูลให้เป็นระเบียบ แบบมีโครงสร้างในลักษณะฐานข้อมูลสถิติที่จะอำนวยความสะดวก และความพร้อมใช้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำข้อมูลสถิติมาใช้ เพื่อการบริหารงานในด้านต่าง ๆ รวมถึงการแก้ไขปัญหา การส่งเสริม และการพัฒนาเชิงพื้นที่ นอกจากนี้แล้วยังเป็นการสร้างความตระหนักรู้ และส่งเสริมการนำข้อมูลสถิติไปใช้ประโยชน์ และเมื่อเห็นประโยชน์แล้ว ก็จะก่อให้เกิดความต้องการใช้ เน้นการปฏิบัติในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์เป็นรูปธรรม จากพื้นที่ขึ้นไปในลักษณะล่างขึ้นบน (Bottom Up)

การดำเนินการมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สำนักงานสถิติแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การให้บริการ และส่งเสริมการนำข้อมูลสถิติและสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ให้กับทุกภาคส่วน และมีความสอดคล้องกับพันธกิจที่ 4 สร้างความตระหนักรู้และส่งเสริมการใช้สถิติแก่ทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการเพิ่มความสามารถในการให้บริการ

2.1.1 ความเป็นมาของปัญหาและความท้าทายของเรื่องที่ทำการศึกษา

ด้วยประเทศไทยมีระบบสถิติแบบกระจายงาน (Decentralized Statistical System) ที่มีสำนักงานสถิติแห่งชาติทำหน้าที่เป็นหน่วยสถิติกลางของประเทศ และมีหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมากที่ผลิตสถิติซึ่งได้จากการบริหารงาน งานทะเบียน และจากความต้องการเฉพาะของหน่วยงาน ทำให้มีข้อมูลสถิติเกิดขึ้นจากหลายหน่วยงานภายใต้ข้อจำกัด จากปัจจัยด้านบุคลากร งบประมาณ และประโยชน์การใช้งานในเชิงนโยบายและการปฏิบัติงาน ประกอบกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทำให้มีข้อมูลและสถิติจำนวนมากเกิดขึ้นจากระบบทะเบียนและการใช้ชีวิตประจำวัน และถือเป็นโอกาสสำคัญที่จะนำเอาข้อมูลและสถิติเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

เป็นความท้าทายที่ต้องจัดการกับข้อมูลสถิติที่เกิดขึ้นจากหลายหน่วยงาน ต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างเก็บ ที่กระจัดกระจายอยู่กับหน่วยงานเจ้าของข้อมูลนั้น ๆ นอกจากนี้แล้วยังพบปัญหาที่ข้อมูลในเรื่องเดียวกัน ยังมีความคลาดเคลื่อน ข้อมูลไม่ตรงกัน ทำให้ไม่มั่นใจว่าข้อมูลใดถูกต้องที่จะนำไปใช้ในการบริหารงานได้ ดังนั้นจึงต้องมีการจัดทำฐานข้อมูลสถิติที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง และจัดประเภทข้อมูลเพื่อความสะดวก และพร้อมใช้

โดยผู้ศึกษามุ่งหวังว่า หากในพื้นที่มีฐานข้อมูลสถิติที่รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความถูกต้อง จะส่งผลให้ในระดับจังหวัดมีข้อมูลสถิติที่ถูกต้องตามไปด้วย ทำให้ผู้บริหารของจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด มีข้อมูลที่ต้องสำหรับการบริหารงาน การกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชน และในทางกลับกัน หากพบว่าข้อมูลใด มีความผิดปกติ หรือไม่ถูกต้อง จะต้องมีการตรวจสอบ เพื่อยืนยันความจริงว่าข้อมูลสถิติดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้อง จำเป็นต้องดำเนินการตรวจสอบ และสามารถดำเนินการได้ง่ายที่สุดโดย ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่

มีความใกล้ชิดประชาชน จึงเป็นที่มาของการขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดทำฐานข้อมูลสถิติ ในระดับพื้นที่ให้เกิดเป็นรูปธรรม จากพื้นที่ขึ้นไปในลักษณะล่างขึ้นบน (Bottom Up)

2.1.2 สภาพปัญหาที่ผ่านมาและแนวโน้มปัญหาในอนาคต

ในสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงไปทั้งในระดับประเทศและทั่วโลก และทุกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็จะมาพร้อมกับปัญหาในด้านต่าง ๆ มากมายที่มีความแตกต่างกันไป ของแต่ละพื้นที่ ซึ่งปัญหาหลักในการพัฒนาชุมชน พัฒนาท้องถิ่นที่เผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ และมีแนวโน้ม มากขึ้น เช่น

1. การขยายตัวของเมือง: เมื่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นและเขตเมืองขยายตัว ต้องเผชิญกับความท้าทาย ในการจัดการโครงสร้างพื้นฐานของเมือง การคมนาคมขนส่ง และการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่ผู้คนจำนวนมากขึ้น
2. ความแออัดของการจราจรในชุมชนเมือง : ด้วยความเป็นเมืองที่เพิ่มขึ้น ความแออัดของการจราจร จึงกลายเป็นปัญหาสำคัญ จำเป็นต้องหาวิธีแก้ไขที่มีประสิทธิภาพเพื่อบรรเทาความแออัดและปรับปรุงระบบขนส่ง
3. การจัดการของเสีย: การจัดการของเสียที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการรักษาความสะอาด และสุขอนามัย จำเป็นต้องวางระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นจาก จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น
4. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม: การรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความเป็นอยู่ ที่ดีของผู้อยู่อาศัยและความยั่งยืน ต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การตัดไม้ทำลายป่า มลพิษ และการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ
5. การจัดการน้ำท่วม: ในพื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำมีแนวโน้มที่จะเกิดน้ำท่วมเนื่องจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ต้องมุ่งเน้นไปที่กลยุทธ์การจัดการน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพเพื่อปกป้องผู้อยู่อาศัยและทรัพย์สิน
6. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน: เมื่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงถนน สะพาน สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะและสาธารณูปโภค จำเป็นต้อง วางแผนและดำเนินโครงการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นของผู้อยู่อาศัย

7. สวัสดิการสังคมและการรักษาพยาบาล: การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพและโครงการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้อยู่อาศัยทุกคนเป็นสิ่งสำคัญ

ฐานข้อมูลสถิติที่จำเป็นต่อการบริหารงานเชิงพื้นที่ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลจากทะเบียน (ข้อมูลทุติยภูมิ) สำนักงานสถิติแห่งชาติรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ จำแนกตามกระทรวง ดังนี้

1.1 กระทรวงมหาดไทย

1.2 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.3 กระทรวงสาธารณสุข

1.4 กระทรวงศึกษาธิการ

1.5 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.6 กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

2. ข้อมูลจากการสำรวจ (ข้อมูลปฐมภูมิ) เป็นข้อมูลที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินการสำรวจไว้ ดังนี้

2.1 ข้อมูลจากการสำรวจความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) ของสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดต่าง ๆ

2.2 ข้อมูลจากการสำรวจความเดือดร้อนและความต้องการของชุมชน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.3 ข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น และสำคัญต่อการแก้ไขปัญหา และพัฒนาในพื้นที่

ผู้ศึกษาขอยกตัวอย่างข้อมูลความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ เพื่อชี้ให้เห็นถึงปัญหาในจังหวัด แสดงถึงความจำเป็นที่ต้องมีฐานข้อมูลสถิติสำหรับการบริหารงานเชิงพื้นที่ จากผลการสำรวจความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ปี 2564- 2566 ทั่วประเทศ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยเรียงลำดับของปัญหาที่มีผู้ตอบมากไปหาน้อย ผลการสำรวจชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาความเดือดร้อนมีหลากหลาย ได้แก่ รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ว่างาน สินค้าอุปโภคบริโภคแพง ค่าครองชีพสูง ฯลฯ แต่ที่สังเกตเห็นว่าในแต่ละปีจะมีปัญหาเหมือนเดิม ซึ่งแสดงว่าปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขในขณะเดียวกัน ในปี 2566 ยังมีประเด็นปัญหาเพิ่มใหม่ เช่น ปัญหายาเสพติด น้ำท่วม เป็นต้น ดังนั้นภาครัฐจำเป็นต้องมีข้อมูลสำหรับการบริหารงานในพื้นที่ ที่ลงลึกถึงระดับชุมชน เพื่อการบริหารงานที่ถูกต้อง ตรงจุด ตรงประเด็น

ตารางที่ 1 ประเด็นความเดือดร้อนของประชาชน

ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
รายได้ไม่พอรายจ่าย	รายได้ไม่พอรายจ่าย	รายได้ไม่พอรายจ่าย
ว่างงาน/ตกงาน	ว่างงาน/ตกงาน	ค่าครองชีพสูง
น้ำใช้ทางการเกษตรไม่เพียงพอ	สินค้าอุปโภคบริโภคราคาแพง	ว่างงาน/ตกงาน
ค่าครองชีพสูง	ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ	ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
สินค้าอุปโภคบริโภคราคาแพง	น้ำใช้ทางการเกษตรไม่เพียงพอ	น้ำใช้ทางการเกษตรไม่เพียงพอ
เศรษฐกิจตกต่ำ	เศรษฐกิจตกต่ำ	น้ำท่วม
ขาดแหล่งเงินทุน/เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ	ขาดแหล่งเงินทุน/เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ	ยาเสพติดระบาด
ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ	ปุ๋ยและสารเคมีราคาแพง	ขาดแหล่งเงินทุน/เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ
เป็นหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบ		เพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ โครงการสำรวจความเดือดร้อนและความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน

สำหรับความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือ ยังพบว่า ประชาชนในพื้นที่ต้องการให้รัฐช่วยแก้ไขปัญหา ด้านเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ จัดหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ แก้ไขค่าครองชีพสูง ลดภาระราคาของแพง ส่วนความต้องการให้รัฐบาลช่วยในภาคเกษตร ได้แก่ หาน้ำให้ทำการเกษตร ลดราคาปุ๋ยและสารเคมี เป็นต้น

ตารางที่ 2 ความต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือ

ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
จัดหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้	จัดหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้	แก้ไขปัญหาค่าครองชีพสูง
หาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ	ลดภาระราคาสินค้าแพง	จัดหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้
ลดภาระราคาสินค้าแพง	แก้ไขปัญหาค่าครองชีพสูง	ลดราคาปุ๋ยและสารเคมีราคาแพง
แก้ไขปัญหาค่าครองชีพสูง	หาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ	แก้ไขปัญหาว่างงาน
หาน้ำทำการเกษตร	ปรับราคาพืชผลทางการเกษตร	หาน้ำทำการเกษตร
แก้ไขปัญหาว่างงาน/ตกงาน	แก้ไขปัญหาว่างงาน/ตกงาน	แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ
จัดอบรมให้ความรู้พัฒนาอาชีพ	หาน้ำทำการเกษตร	หาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ
ปรับราคาพืชผลทางการเกษตร	แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ	แก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ/นอกระบบ
		เพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ โครงการสำรวจความเดือดร้อนและความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน

ผู้ศึกษาได้ยกประเด็นตัวอย่างจากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในเรื่องความเดือดร้อนและความต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือในตารางข้างต้น จะเห็นว่าประชาชนในพื้นที่ที่มีความเดือดร้อนและความต้องการให้ภาครัฐบาลช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและมีแนวโน้มที่จะยังคงเกิดขึ้นอีกต่อไป

ดังนั้น การมีฐานข้อมูลทางสถิติเป็นสิ่งสำคัญ การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่ให้เป็นระเบียบและพร้อมใช้ จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์และตัดสินใจ เพื่อการบริหารงานในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง กล่าวคือ การมีฐานข้อมูลทางสถิติที่เชื่อถือได้มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการวางแผน การกำหนดนโยบาย และการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3 ความจำเป็นในการดำเนินการแก้ไขหรือพัฒนา

การจัดทำฐานข้อมูลสถิติในระดับเชิงพื้นที่มีจุดประสงค์ที่สำคัญหลายประการ

ประการแรก ช่วยให้ผู้สามารถรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลจำนวนมากในลักษณะที่มีโครงสร้าง ทำให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ เพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานในพื้นที่

ประการที่สอง ฐานข้อมูลสถิติช่วยให้สามารถสร้างสถิติที่แม่นยำและเชื่อถือได้ ด้วยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ สามารถใช้ข้อมูลนี้เพื่อคำนวณ การวัดต่าง ๆ เช่น ค่าเฉลี่ย เปอร์เซนต์ สหสัมพันธ์และแนวโน้ม สถิติเหล่านี้ให้ข้อมูลที่มีค่าสำหรับการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และการวางแผนในด้านต่าง ๆ

ประการที่สาม ฐานข้อมูลสถิติยังช่วยอำนวยความสะดวกในการติดตามและประเมินความคืบหน้าและผลลัพธ์ ด้วยการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย (Update) และบำรุงรักษาฐานข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มเมื่อเวลาผ่านไป ซึ่งช่วยให้ผู้กำหนดนโยบาย สามารถประเมินผลกระทบของการแทรกแซง นโยบาย และโครงการต่าง ๆ และทำการตัดสินใจโดยอาศัยหลักฐานและข้อมูลสถิติ

โดยรวมแล้ว การจัดทำฐานข้อมูลสถิติที่ลงลึกถึงระดับพื้นที่และชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่โดยอาศัยข้อมูลสถิติ ความถูกต้อง การวัดผล ระบุปัญหาที่ชัดเจน และการตรวจสอบด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ทราบทิศทางการกำหนดนโยบายที่ตรงเป้าหมายตามแผนพัฒนาพื้นที่หรือท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด สู่การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจากพื้นที่ขึ้นไปในลักษณะล่างขึ้นบน (Bottom Up)

2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.2.1 หลักการ แนวคิด ที่ใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำข้อเสนอ

การมีข้อมูลที่เปรียบเทียบเสมือนมีเข็มทิศในการพัฒนาประเทศ แต่การมีข้อมูลที่ดีจะต้องมีการจัดระบบข้อมูลให้ถูกต้องอยู่ในสถานะที่พร้อมใช้ หรือทันต่อความต้องการของผู้ใช้ ฉะนั้นหากไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ให้พร้อมใช้ จะทำให้การบริหารงานในพื้นที่ผิดทิศทาง หรือการจัดการปัญหาในพื้นที่ไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย จัดการปัญหาไม่จบสิ้น จัดการปัญหาหนึ่ง ก็เกิดอีกปัญหาหนึ่งผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดทำฐานข้อมูลสถิติเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่จะเป็นการใช้ข้อมูลสถิติในการบริหารงานในพื้นที่ได้ตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลสถิติมีการจัดทำที่เป็นระเบียบในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ สามารถนำข้อมูลสถิติที่อยู่ในฐานข้อมูลมาปรับใช้กับเทคโนโลยีเพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบแผนที่ (Map visualization) เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ ตัดสินใจและระบุกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนและถูกต้อง เพื่อการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในพื้นที่

1) หลักการดำเนินการ

ผู้ศึกษายึดหลักคุณสมบัติของข้อมูลที่ดีเพื่อการจัดทำฐานข้อมูลสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งข้อมูลที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความถูกต้อง: ข้อมูลควรเชื่อถือได้และปราศจากข้อผิดพลาดหรืออคติ ควรใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่เข้มงวดและตรวจสอบผ่านมาตรการควบคุมคุณภาพ
2. ความเกี่ยวข้อง: ข้อมูลควรเกี่ยวข้องโดยตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ ควรให้ข้อมูลเชิงลึกและตอบสนองความต้องการเฉพาะของผู้ใช้ เช่น ผู้กำหนดนโยบาย และประชาชนทั่วไป
3. ความทันเวลา: ควรให้ข้อมูลในเวลาที่เหมาะสมโดยสะท้อนถึงข้อมูลล่าสุดที่มีอยู่ สิ่งนี้ทำให้มั่นใจได้ว่าผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลล่าสุดสำหรับการตัดสินใจและการวิเคราะห์
4. ความครบถ้วนสมบูรณ์: ข้อมูลควรครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องทั้งหมดของหัวข้อที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบ ควรมีข้อมูลที่ครอบคลุมและการวิเคราะห์ที่ให้มุมมองแบบองค์รวมของหัวข้อนั้น ๆ
5. ความชัดเจน: ข้อมูลควรนำเสนอในลักษณะที่ชัดเจนและเข้าใจได้ ควรใช้ภาษาธรรมดาหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เฉพาะ และใช้ภาพช่วยเสริมความเข้าใจที่เหมาะสม
6. ความสอดคล้อง: ข้อมูลควรสอดคล้องกันตลอดเวลาและจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ควรปฏิบัติตามระเบียบวิธีและคำจำกัดความที่เป็นมาตรฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเปรียบเทียบและวิเคราะห์แนวโน้ม

7. การเข้าถึง: ข้อมูลควรเข้าถึงได้ง่ายสำหรับผู้ใช้งานจำนวนมาก ควรมีอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายงาน ฐานข้อมูล และแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อให้มั่นใจว่าพร้อมใช้งานสำหรับผู้ใช้งานประเภทต่าง ๆ

8. การรักษาความลับ: ข้อมูลควรปกป้องความเป็นส่วนตัวและความลับของบุคคลและองค์กรที่ให้ข้อมูล ควรปฏิบัติตามข้อบังคับด้านการปกป้องข้อมูลและความเป็นส่วนตัวที่เกี่ยวข้องเพื่อรักษาความไว้วางใจจากผู้ให้บริการข้อมูล

ภาพที่ 1 ลักษณะข้อมูลที่ดี

ที่มา สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2) กรอบแนวคิดการดำเนินการ

1. ศึกษา และเชื่อมโยงความสอดคล้องของแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ
2. ศึกษาวิธีการ และเครื่องมือ เทคโนโลยีที่เหมาะสม
3. วิเคราะห์ความสำเร็จของการดำเนินการ ปัญหาที่อาจพบ และแนวทางในการดำเนินการ
4. รวบรวมข้อมูลที่สำคัญ แยกประเภทข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล เพื่อจัดทำฐานข้อมูลสถิติ
5. สร้างองค์ความรู้ และวิธีการใช้ฐานข้อมูลสถิติในการบริหารงานในพื้นที่ ให้กับผู้ใช้งาน
6. ส่งเสริม และตระหนักรู้ประโยชน์การใช้ข้อมูลสถิติ
7. สร้างความยั่งยืนและพัฒนาต่อยอด

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการดำเนินงาน

2.2.2 การวิเคราะห์เพื่อจัดทำข้อเสนอ

ก่อนการดำเนินการตามข้อเสนอ ผู้ศึกษาจะต้องมีการทบทวนปัญหา ความจำเป็น เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ความต้องการ ในที่นี้หมายถึงแนวทางในการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่ จะดำเนินการเพื่อให้ใครใช้ และจะมีประโยชน์อย่างไร และความเป็นไปได้ในการดำเนินงานประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรก และสำคัญของกระบวนการทางสถิติ ตามแบบจำลองทั่วไปสำหรับกระบวนการทางสถิติ (Generic Statistical Business Process Model: GSBPM) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นตามมาตรฐานทางสถิติ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงนำ GSBPM มาเป็นกรอบการวิเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงาน ระหว่างประเทศและหน่วยงานในหลายประเทศว่าเป็นแบบจำลองที่สามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผน

การทำงาน การบริหารจัดการคุณภาพและการติดตามผลการดำเนินงานสถิติอย่างเป็นระบบ อ้างอิงตาม Generic Statistical Business Process Model Version 5.1 โดยคณะกรรมการสถิติแห่งชาติ แห่งสหประชาชาติสำหรับยุโรป (The United Nations Economic Commission for Europe: UNECE) ถึงแม้ว่าในหลักการ GSBPM จะให้มีการดำเนินงานตามลำดับ เป็นขั้นตอนชัดเจนทั้งหมด 8 ขั้นตอน แต่ในการนำไปใช้จริงอาจมีลำดับขั้นตอนที่แตกต่างกัน บางขั้นตอนอาจต้องดำเนินงานร่วมกัน บางขั้นตอนอาจต้องย้อนกลับไปดำเนินการซ้ำ

ภาพที่ 3 แบบจำลองทั่วไปสำหรับกระบวนการทางสถิติ : GSBPM

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดความต้องการ (Specify needs)

ขั้นตอนนี้จะต้องทำการวิเคราะห์เมื่อมีความต้องการข้อมูลสถิติใหม่ ๆ หรือมีข้อคิดเห็นจากการทบทวนข้อมูลสถิติเดิมที่มีอยู่ รวมถึงกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการระบุ รายละเอียดข้อมูลสถิติที่ต้องการ การนำเสนอ วิธีการหรือทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดเตรียมแผนการเพื่อให้ได้ข้อมูลสถิติที่ตรงตามความต้องการ ขั้นตอนนี้แบ่งเป็น 6 ขั้นตอนย่อย ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะดำเนินการโดยเรียงลำดับตามขั้นตอนย่อย แต่ในบางกรณีอาจดำเนินการไปพร้อมกันได้ หรืออาจมีบางขั้นตอนย่อยที่ต้องย้อนกลับไปดำเนินการใหม่ โดยทั้ง 6 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

ระบุความต้องการ (Identify needs)

หารือและยืนยันความต้องการ (Consult & confirm needs)

กำหนดเป้าหมายของผลผลิตสถิติ (Establish output objectives)

ระบุกรอบแนวคิด (Identify concepts)

ตรวจสอบข้อมูลที่มีอยู่ (Check data availability)

จัดทำแผนการผลิตสถิติและขออนุมัติ (Prepare and submit business case)

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบ (Design)

ขั้นตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์การพัฒนาและการออกแบบ การกำหนดผลผลิตสถิติ กรอบแนวคิด ระเบียบวิธีสถิติ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ กระบวนการดำเนินงาน รวมถึงการออกแบบ ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนา (Build)

ในขั้นตอนนี้ วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาในรูปแบบของแผนที่ดิจิทัล โดยใช้โปรแกรมการนำเสนอของ สำนักงานสถิติแห่งชาติที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์ คุ่มค่า ทำให้การนำเสนอมีความรวดเร็ว เข้าใจง่าย ตรง ประเด็นที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวม (Collect)

ในขั้นตอนนี้ วิเคราะห์แนวทางการรวบรวมข้อมูลว่าสามารถหาข้อมูลจากหลายแหล่ง จะต้องมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารงานในพื้นที่ ในบางส่วน อาจต้องมีการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 5 ประมวลผล (Process)

ในขั้นตอนนี้ วิเคราะห์ความพร้อม ความสามารถของบุคลากร และเครื่องมือที่มีอยู่ สามารถ ดำเนินการได้ตามหลักวิชาการสถิติ

ขั้นตอนที่ 6 วิเคราะห์ (Analyse)

ในขั้นตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อนำเสนอได้ตรงความต้องการ ในขั้นตอนนี้จะสำเร็จได้ เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อการดำเนินงานจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าวสำเร็จแล้ว การเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม หรือการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้เป็นปัจจุบัน ในช่วงต่อไป ผู้นำชุมชนสามารถ ดำเนินการได้เองและนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เพื่อการบริหารงานในชุมชนได้

ขั้นตอนที่ 7 เผยแพร่ (Disseminate)

ในขั้นตอนนี้ สามารถนำข้อมูลในชุมชนนำเสนอผู้นำระดับพื้นที่ หรือผู้บริหารที่เหนือขึ้นไปได้ เพื่อการบริหารงานราชการได้ แต่ต้องระมัดระวังการนำเสนอที่ระบุรายบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้ดำเนินการตาม พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หรือ PDPA

ขั้นตอนที่ 8 ประเมิน (Evaluate)

ในขั้นตอนนี้ เป็นการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งในช่วงแรกอาจต้องมีการปรับปรุงในบางขั้นตอนให้ดียิ่งขึ้น และควรประเมินบ่อย ๆ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ

2.2.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา

จากกรอบแนวคิดการดำเนินการที่ผู้ศึกษาได้อธิบายในข้อ 2.2.1 ผู้ศึกษาได้ให้ความสำคัญในการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลสถิติโดยยึดหลักของคุณภาพข้อมูลเป็นสำคัญ เพราะหากข้อมูลที่รวบรวมมาเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ล้าสมัย หรือขาดคุณลักษณะของข้อมูลที่ดี ถึงแม้จะมีข้อมูลมากมายที่รวบรวมมาเก็บไว้ในฐานข้อมูล ก็จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำข้อมูลสถิติไปใช้ ในทางกลับกันยังส่งผลให้การใช้ข้อมูลสถิติดังกล่าวมีความผิดพลาด ทำให้เกิดการวิเคราะห์ที่ผิดและส่งผลให้การนำข้อมูลสถิติไปใช้เพื่อการบริหารงานในพื้นที่ผิดพลาดตามมาด้วย ดังนั้นจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพข้อมูลซึ่งสามารถดำเนินการไปพร้อมกับขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลก็ได้ นอกจากนี้ก่อนการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลสถิติยังต้องมีการศึกษาวิธีการเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำ และต้องมีการวิเคราะห์เพื่อจัดทำข้อเสนอที่อธิบายในข้อ 2.2.2 เป็นการทบทวนปัญหา ความจำเป็น เพื่อสำรวจ วิเคราะห์ความต้องการ และความเป็นไปได้ที่การดำเนินงานจะประสบความสำเร็จตามแบบจำลองทั่วไปสำหรับกระบวนการทางสถิติ (Generic Statistical Business Process Model: GSBPM) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นตามมาตรฐานทางสถิติ

แนวทางการจัดทำฐานข้อมูลสถิติเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่ ผู้ศึกษามีแนวทางการดำเนินการดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1.1 ข้อมูลจากทะเบียน

1.2 ข้อมูลจากการสำรวจ

ในขั้นตอนนี้ หากต้องการให้มีฐานข้อมูลสถิติที่สามารถนำเสนอในรูปแบบแผนที่ ที่จะทำให้มีข้อมูลเพื่อพิจารณาในระดับพื้นที่ ที่สะดวก เข้าใจง่าย สามารถใช้ในการบริหารงานในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีการดำเนินการจับพิกัดของครัวเรือนทุกหลังคาเรือนเพื่อเตรียมการจัดทำแผนที่ดิจิทัล

2. การจัดประเภทข้อมูล เป็นการจัดระเบียบข้อมูล โดยแยกประเภทข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ข้อมูลด้านประชากร เช่น

- จำนวนครัวเรือนและประชากร จำแนกรายชุมชน
- จำนวนประชากร จำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ
- จำนวนผู้สูงอายุ (ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป)
- จำนวนผู้พิการ

2.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ เช่น

- จำนวนสถานประกอบการ
- จำนวนโรงแรม
- จำนวนหอพัก
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน

2.3 ข้อมูลด้านการเกษตร เช่น

- พื้นที่ทำการเกษตร นาปี นาปรัง ผลผลิตต่อไร่
- ผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร

2.4 ข้อมูลด้านการศึกษา เช่น

- จำนวนประชากร จำแนกตามระดับการศึกษา
- จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียน
- จำนวนเด็กวัยเรียน ตามกลุ่มอายุ
- จำนวนผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ป.6) ม.3 ม.6 ปริญญาตรี
- จำนวนศูนย์เด็กเล็ก จำแนกตามครู นักเรียน
- ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต (โรงเรียนผู้สูงอายุ)

2.5 ข้อมูลด้านแรงงาน และการส่งเสริมอาชีพ เช่น

- จำนวนผู้มีงานทำ อาชีพ
- ผู้ว่างงาน

2.6 ข้อมูลด้านสวัสดิการสังคม และการรักษาพยาบาล เช่น

- จำนวนผู้ได้รับเบี้ยสูงอายุ จำแนกรายชุมชน

- จำนวนผู้ได้รับเบี้ยคนพิการ จำแนกรายชุมชน
- ผู้ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำแนกรายชุมชน
- ผู้ใช้สิทธิบัตรทอง จำแนกรายชุมชน
- จำนวนผู้ใช้สิทธิประกันสังคม
- จำนวนโรงพยาบาล จำนวน รพสต.
- จำนวนผู้ป่วยโควิด ผู้เข้ารับการรักษาตัวที่สถานพยาบาล

2.7 ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เช่น

- ปริมาณขยะ รายชุมชน
- ปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้อง รายชุมชน
- ผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย รายชุมชน
- ข้อมูลอื่น ๆ เช่น การกำจัดน้ำเสีย ฝุ่นละออง

2.8 ข้อมูลด้านความปลอดภัย เช่น

- จำนวนคดีที่เกิดในชุมชน
- จำนวนอาชญากรรมในชุมชน

2.9 ข้อมูลด้านอื่น ๆ เช่น

- ทะเบียนราษฎรชาวบ้านและภูมิปัญญาพื้นถิ่น
- ทะเบียนคลังปัญญาผู้สูงอายุ
- จำนวนลานกีฬา และสนามกีฬา

3. การวิเคราะห์ และตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูล เป็นกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง และเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และความเป็นไปได้ของข้อมูล เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ถูกรวบรวมอยู่ในฐานข้อมูลมีความถูกต้อง

4. จัดทำฐานข้อมูลสถิติในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องมีรายละเอียดหรือคำอธิบายของทุกรายการข้อมูลสถิติ และการกำหนดสถิติการเข้าใช้งาน ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงนอกจากความถูกต้องของข้อมูล ความครบถ้วนของข้อมูลและ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของข้อมูล ความเป็นส่วนตัวของข้อมูล และความพร้อมใช้งานของข้อมูล ฐานข้อมูลสถิติอิเล็กทรอนิกส์จำเป็นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้เพื่อให้มั่นใจถึงความสมบูรณ์ของการวิเคราะห์ทางสถิติที่ครอบคลุม จำเป็นต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเพื่อ

ป้องกันฐานข้อมูลจากการเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการละเมิดข้อมูล ความเป็นส่วนตัวของข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญในการปกป้องความลับของข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละบุคคล

5. การตรวจสอบความพร้อมใช้งาน ต้องทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงและดึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างง่ายดายและมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องมีการจัดทำคู่มือการใช้งาน

6. การดึงข้อมูลที่สนใจเพื่อนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น นำเสนอในรูปแบบแผนที่ (Map visualization) ด้วยโปรแกรม QGIS (Quantum GIS) เป็นโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ประเภทซอฟต์แวร์รหัสเปิดที่ไม่คิดค่าใช้จ่าย (Free and Open Source Software) ในกระบวนการนี้จะดำเนินการได้ จะต้องมีการจับพิกัดของครัวเรือนทุกหลังคาเรือนเพื่อการจัดทำแผนที่ดิจิทัล ซึ่งอาจต้องเตรียมการโดยสามารถดำเนินการในขั้นตอนแรก

7. สร้างองค์ความรู้ และวิธีการใช้ฐานข้อมูลสถิติในการบริหารงานในพื้นที่ ให้กับผู้ใช้งาน

8. การปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน จะต้องมีการสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมอยู่เป็นประจำ

ภาพที่ 4 แนวทางการจัดทำฐานข้อมูลสถิติเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่

ความโดดเด่นของนวัตกรรม

แนวทางการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่ เป็นการจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยให้สามารถนำเสนอข้อมูลในรูปแบบแผนที่ (Map visualization) เพื่อระบุปัญหาและกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนถูกต้อง และแม่นยำทำให้ง่ายต่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ซึ่งฐานข้อมูลนี้

ประกอบด้วยข้อมูลที่มาจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ข้อมูลแผนที่ภาษี ข้อมูลคนพิการ ข้อมูลทะเบียนอื่น ๆ และข้อมูลจากการสำรวจ จปฐ. โดยข้อมูลเหล่านี้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นปัจจุบัน มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ส่งผลให้พื้นที่มีฐานข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน จนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนเพื่อตอบโจทย์การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนงาน/โครงการที่สำคัญในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่า นอกจากนี้สามารถพัฒนาต่อยอดฐานข้อมูลนี้ให้ครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถขยายผลถ่ายทอดเป็นต้นแบบไปยังพื้นที่อื่น ๆ ได้อีกด้วย

ภาพที่ 5 การนำเสนอด้วยแผนที่ (Map visualization)

2.2.4 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จ

1. คุณภาพของข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูล เป็นประเด็นสำคัญของความสำเร็จในการดำเนินการ ข้อมูลที่รวบรวมมาจะต้องเป็นข้อมูลที่เป็นจริง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น ตัวอย่างเช่น ข้อมูลจากการสำรวจความเดือดร้อนของประชาชนในเทศบาลเมืองอโยธยา เป็นข้อมูลที่สะท้อนปัญหาความเดือดร้อนในชุมชน สำหรับนำมาจัดทำฐานข้อมูลที่สำคัญให้กับผู้นำชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ นำไปวิเคราะห์และหาทางแก้ไขปัญหา ให้ความช่วยเหลือกับประชาชนในชุมชน ที่เดือดร้อนได้ตรงจุด ตรงประเด็น

2. ข้อมูลต้องใช้ร่วมกันได้ จากการรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง ข้อมูลจะต้องสามารถบูรณาการใช้ร่วมกันได้

3. ความทันสมัยของข้อมูล หมายถึง ข้อมูลจะต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

4. การตระหนักรู้ถึงประโยชน์ของข้อมูล กล่าวคือ ข้อมูลที่ได้รับจากประชาชน จะถูกนำกลับมาช่วยเหลือ แก้ปัญหา ส่งเสริม หรือพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้กับประชาชน ดังนั้น เมื่อประชาชนเห็นประโยชน์ก็จะทำให้ทราบว่าการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นจริง จะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์กลับมาสู่ตนเองหรือประชาชน ส่งผลให้เห็นคุณค่าของการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสถิติมากขึ้น

5. ความยั่งยืน ความต้องการใช้ข้อมูลของผู้นำชุมชนที่ต่อเนื่อง เมื่อผู้นำชุมชนแสดงเจตจำนงอย่างแท้จริงที่จะนำข้อมูลมาใช้ในการบริหารงานในพื้นที่

6. นโยบายที่ชัดเจนและการสนับสนุนของผู้บริหาร จะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของข้อเสนอ

7. ความรู้ ทักษะของผู้ใช้ข้อมูล ก็เป็นอุปสรรค ตัวอย่างเช่น ในชุมชนที่มีผู้นำชุมชนที่มีอายุมากขาดทักษะในการวิเคราะห์ การแปลผลข้อมูล และขาดทักษะด้านดิจิทัล ก็จะทำให้ข้อมูลที่รวบรวมในฐานะข้อมูลเพื่อการบริหารงานเชิงพื้นที่นั้น จะถูกนำมาใช้ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ หรือไม่นำมาใช้เลย

2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ

1. มีความรู้ความสามารถ การกำหนดเป้าหมายและการจัดทำข้อมูลสถิติอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีทางสถิติ

2. มีความสามารถในการเชื่อมโยงสื่อสารสร้างความสัมพันธ์เพื่อบูรณาการในงานสถิติสามารถบริหารจัดการฐานข้อมูลสถิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. มีการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ กำกับ ติดตาม แก้ปัญหา เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

4. กล้าตัดสินใจเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรม

3. แผนพัฒนาตนเอง

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

บรรณานุกรม

กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566) แผนปฏิบัติราชการรายปี พ.ศ. 2566

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (ฉบับปรับปรุงรอบ 6 เดือนหลัง), กรุงเทพมหานคร

กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565) แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566-2570

สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร

กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559) แผนยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579

สำนักงานสถิติแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร

กองบริหารจัดการระบบสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565) แผนแม่บทสถิติประเทศไทย ฉบับที่ 3 พ.ศ.

2566-2570, กรุงเทพมหานคร

กองนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566) แบบจำลองทั่วไปสำหรับกระบวนการงานสถิติ,

กรุงเทพมหานคร

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ระบบภูมิสารสนเทศ. กรุงเทพมหานคร สืบค้นวันที่ 7 มิถุนายน 2566, จาก

<https://gis.nso.go.th/>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ การใช้งาน QGIS. กรุงเทพมหานคร สืบค้นวันที่ 15 มิถุนายน 2566, จาก

<https://datarevol.com/gis/qgis-introduction/>

ภาคผนวก

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

ชื่อ - สกุล นางธิดา ชัยเดชอัครกุล

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ศิลปะศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2538

ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. 2556

ประสบการณ์การรับราชการ

ธันวาคม 2564 - ปัจจุบัน สถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ธันวาคม 2563 - ธันวาคม 2564 สถิติจังหวัดสิงห์บุรี

พฤษภาคม 2562 - ธันวาคม 2563 สถิติจังหวัดเพชรบุรี

ตุลาคม 2560 - พฤษภาคม 2562 ผู้อำนวยการกลุ่มสถิติแรงงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผลงานทางวิชาการ

การบริหารจัดการด้านการผลิตข้อมูล การทำสำมะโน และการสำรวจข้อมูลในระดับพื้นที่

การบริหารจัดการข้อมูลสถิติและสารสนเทศระดับพื้นที่ (จังหวัด/กลุ่มจังหวัด)

การสร้างการรับรู้เกี่ยวกับโครงการเน็ตประชารัฐและประโยชน์ที่จะได้รับให้เข้าถึงประชาชน

การบริหารจัดการเพื่อการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครดิจิทัล : อสด.

รางวัลหรือทุนการศึกษา (เฉพาะที่สำคัญ)

ขับเคลื่อนการจัดทำระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog) ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับรางวัลการวิเคราะห์และการใช้ประโยชน์จากบัญชีข้อมูลดิจิทัลภาครัฐ ระดับดีเด่น

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

สถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำนักงานสถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถนนสายเอเชีย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา